

Αθήνα, 31 Δεκεμβρίου 1998

Ο Πρωθυπουργός και Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ Κώστας Σημίτης απέστειλε στα μέλη του Ε.Γ. και της Κυβερνητικής Επιτροπής το σχέδιο των πολιτικών θέσεων του κόμματος εν όψει του 5ου Συνεδρίου.

Πρόκειται για ένα κείμενο 33 σελίδων, στο οποίο καταγράφονται οι θέσεις πολιτικών και προγραμματικών κατευθύνσεων του ΠΑΣΟΚ.

Οι θέσεις αυτές, όπως τις διατυπώνει ο Πρωθυπουργός και Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ, συγκροτούνται σε 5 επιμέρους βασικά κεφάλαια, που είναι τα εξής:

Κεφάλαιο I: Η ισχυρή και σύγχρονη Ελλάδα στην ενωμένη και προοδευτική Ευρώπη.

Κεφάλαιο II: Η Ελλάδα της ανάπτυξης - Για μια κοινωνία ατομικής και συλλογικής ευημερίας.

Κεφάλαιο III: Η θεσμική ολοκλήρωση της δημοκρατίας και της κοινωνίας των πολιτών.

Κεφάλαιο IV: Η ποιότητα ζωής του πολίτη σε μια περίοδο αβεβαιότητας και συνεχών αλλαγών.

Κεφάλαιο V: Η Ελλάδα του 21ου αιώνα - Πολιτική για τους νέους και τις επερχόμενες γενιές.

Το πρώτο κεφάλαιο αναφέρεται:

α. Στη στρατηγική της χώρας στο νέο διεθνοπολιτικό πλαίσιο, όπου καταγράφονται οι στόχοι, οι επιδιώξεις και τα συμφέροντα του Ελληνισμού. Έτσι η Ελλάδα:

- Ισχυροποιείται ως πόλος συνεργασίας και πολιτικής σταθεροποίησης στα Βαλκάνια και τη Μεσόγειο.
- Παρεμβαίνει με ισότιμο και δυναμικό τρόπο στη μετεξέλιξη της Ε.Ε.
- Προωθεί τα εθνικά συμφέροντα, αντιμετωπίζοντας αποφασιστικά και αποτελεσματικά προβλήματα και απειλές.

α1. Στην εξωτερική πολιτική της χώρας λαμβάνονται υπ' όψιν τα νέα δεδομένα που απορρέουν από τη λήξη του ψυχρού πολέμου και του διπολισμού και τα οποία έχουν ως ακολούθως:

- Υπάρχει μια υπερδύναμη, οι ΗΠΑ, αλλά σε πολυκεντρικό σύστημα που διαμορφώνουν υπερεθνικοί πόλοι.
- Οι συμμαχίες που διαμορφώνονται στη βάση συμφερόντων και όχι ιδεολογικών μπλόκ δεν είναι πια μόνιμες και σταθερές.
- Το άνοιγμα των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτισμικών συνόρων δημιουργεί ένα νέο ασταθές διεθνές οικονομικό σύστημα, που απαιτεί

από τις προοδευτικές δυνάμεις πολιτικές ελέγχου, σταθεροποίησης και ρυθμιστικών κανόνων.

- Ζούμε την αντίφαση της πολυδιάσπασης των πολιτικών και κοινωνικών ενοτήτων και ταυτόχρονα τις στάσεις για διαρκώς μεγαλύτερη ενσωμάτωση κρατών σε υπερεθνικούς θεσμούς.

β. Στη νέα προοπτική της Ευρώπης και τη συμμετοχή της Ελλάδας: Η Ευρωπαϊκή αριστερά οφείλει να δώσει νέα πνοή στο “ευρωπαϊκό σχέδιο” με αφετηρία τις τρεις νέες καθοριστικές εξελίξεις του άμεσου μέλλοντος, δηλαδή:

- Την εφαρμογή της νέας Συνθήκης του Άμστερνταμ, η οποία ανταποκρίνεται στην ανάγκη ενίσχυσης της δημοκρατίας και της αντιπροσωπευτικότητας στην οργάνωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Την εγκαθίδρυση του ενιαίου νομίσματος και την ένταξη της χώρας μας στην ΟΝΕ, όχι μόνο για οικονομικούς, αλλά κυρίως για πολιτικούς λόγους (στο σκληρό πυρήνα που λαμβάνονται οι μεγάλες πολιτικές).
- Τη διεύρυνση της Ένωσης με την Κύπρο και τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης.

γ. Στην Ελλάδα ως ισχυρού πόλου συνεργασίας και ανάπτυξης στα Βαλκάνια μέσω της διαβαλκανικής συνεργασίας σε πολυμερές και διμερές επίπεδο.

δ. Στην κατοχύρωση των κυριαρχικών δικαιωμάτων μας απέναντι στην τουρκική απειλή. Μεταξύ άλλων, ο Πρωθυπουργός αναφέρει:

- Η Τουρκία εξακολουθεί να δημιουργεί τα κύρια προβλήματα στην εξωτερική μας πολιτική και να κρατά δέσμιο σε εξοπλισμούς ισχυρό τμήμα των εθνικών μας πόρων, που θα μπορούσαν να διοχετευθούν σε ειρηνικές και αναπτυξιακές κοινωνικές επιδιώξεις.
- Θέλουμε μια Τουρκία δημοκρατική, όπου τα ανθρώπινα δικαιώματα να γίνονται σεβαστά.
- Αποδεχόμαστε καταρχήν τον ευρωπαϊκό προσανατολισμό της Τουρκίας, κάτω από τις αρχές, τους όρους και τις προϋποθέσεις που ισχύουν για όλα τα κράτη της Ε.Ε., καθώς και για τα υποψήφια μέλη της, σύμφωνα με τις αποφάσεις των Ευρωπαϊκών Συμβουλίων του Λουξεμβούργου και του Κάρντιφ.
- Οι ελληνοτουρκικές σχέσεις διέπονται από τις αρχές του διεθνούς δικαίου και των διεθνών συνθηκών. Με βάση αυτές τις αρχές, για τις τουρκικές αξιώσεις, υπάρχει το κατάλληλο δικαιοδοτικό όργανο, το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης.
- Στη συγκεκριμένη ιστορική φάση δεν υπάρχει από την τουρκική πλευρά αξιόπιστος συνομιλητής. Οι τουρκικές διεκδικήσεις στο Αιγαίο που έχουν στόχο την ανατροπή του υφιστάμενου status quo ουδέποτε θα γίνουν αποδεκτές. Ενώ εμείς προτείνουμε την ειρηνική επίλυση, η Τουρκία εξακολουθεί να επιδιώκει την ένταση.

- Το Κυπριακό εξακολουθεί να αποτελεί για μας εθνική προτεραιότητα, που συνδέεται με τη μοίρα του Ελληνισμού. Σταθερή στρατηγική μας παραμένει η επιδίωξη λύσης του Κυπριακού στη βάση των αποφάσεων του ΟΗΕ. Θεωρούμε απαράδεκτη οποιαδήποτε μετάθεση της βάσης του προβλήματος.

ε. Στην εθνική στρατηγική ασφάλειας και άμυνας της χώρας, η οποία:

- Διέπεται από την πίστη και την προσήλωση στην ειρήνη, τη σταθερότητα και τις αρχές της διεθνούς ασφάλειας.
- Θεωρεί την ασφάλεια και την προστασία των νόμιμων εθνικών δικαιωμάτων εσωτερική μας υπόθεση μη διαπραγματεύσιμη.
- Έχει χαρακτήρα μη επιθετικό και ενεργητικό, διευρύνοντας τις αμυντικές συνεργασίες στο πλαίσιο της διευρυμένης ασφάλειας και των συμμάχων μας.
- Δεν αποκτά ούτε χρησιμοποιεί όπλα μαζικής καταστροφής.
- Δεν διστάζει να διαφοροποιήσει τις πηγές εξοπλισμού, λαμβάνοντας υπ' όψιν την αμυντική αποτελεσματικότητα και τα συνολικά συμφέροντα της χώρας.

Ως προς το δεύτερο κεφάλαιο, δίδεται έμφαση:

α. Στην προτεραιότητα της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης, η οποία συνίσταται:

- Στη σταθεροποίηση της οικονομίας.
- Στην αύξηση της παραγωγικότητας, ταυτόχρονα με την αύξηση του ΑΕΠ.
- Στην αναπτυξιακή διαδικασία που πρέπει να αγκαλιάζει το σύνολο της κοινωνίας.
- Στα οφέλη της ανάπτυξης που πρέπει να κατανέμονται δικαιότερα.
- Στο κόστος της ανάπτυξης που πρέπει να κατανέμεται οριζόντια στην κοινωνία.
- Στην κοινωνική πολιτική και στην κοινωνική αλληλεγγύη για την εξάλειψη των φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού και περιθωριοποίησης.

β. Στην οικονομική ισοτιμία στο διεθνή συσχετισμό δύναμης, όπου αναφέρονται μεταξύ άλλων και τα εξής:

- Σε σύντομο διάστημα η χώρα θα ενταχθεί ως δωδέκατο μέλος στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ). Θα έχει όλα τα οφέλη, αλλά και τις υποχρεώσεις από την ισότιμη συμμετοχή της σε ένα νέο ισχυρό πόλο στην παγκόσμια οικονομία.
- Η ανταλλαγή της δραχμής με ένα από τα ισχυρότερα νομίσματα του κόσμου, όχι μόνο θα δημιουργήσει μια αίσθηση εμπιστοσύνης και αισιοδοξίας στο μέσο πολίτη και στο παραγωγικό σύστημα, αλλά και θα κάνει τη χώρα πολύ πιο ελκυστική από πλευράς επενδυτικών πλεονεκτημάτων.

- Η ένταξη στην ONE δημιουργεί δεσμεύσεις, αλλά και ευκαιρίες. Εξασφαλίζει ότι θυσίες και προσπάθειες ετών δεν θα κινδυνεύουν να ανατραπούν από κυβερνητικές παλινδρομήσεις. Ταυτόχρονα επιβάλλει μια συστηματική και συνεχή επικέντρωση σε πολιτικές τόνωσης της παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητας της οικονομίας.

γ. Στην ανασυγκρότηση της παραγωγής και των περιφερειών της χώρας μέσα από έναν αναπτυξιακό σχεδιασμό για το σύνολο της επικράτειας και την υλοποίηση του Γ' ΚΠΣ. Στο συγκεκριμένο σημείο καταγράφονται οι ακόλουθες προτεραιότητες:

- Η ανάπτυξη των σύγχρονων ανταγωνιστικών τομέων, όπως των επικοινωνιών, των μεταφορών, των νέων τεχνολογιών, των διεθνών δικτύων, της ενέργειας, της κοινωνίας της πληροφορίας.
- Η διεύρυνση της παραγωγικής βάσης της οικονομίας στο χώρο της βιομηχανίας και της μεταποίησης.
- Η μεγάλη και κρίσιμη μεταρρύθμιση του αγροτικού τομέα.

δ. Στο σύγχρονο ρόλο του κράτους, στον εκσυγχρονισμό των δομών της οικονομίας και τις διαρθρωτικές αλλαγές. Γίνεται αναφορά στη μεταρρύθμιση του κράτους και στο μετασχηματισμό του σε κράτος - στρατηγείο, σε μοχλό της ανάπτυξης. Γι' αυτό το λόγο προωθούνται ήδη:

- Η ίδια η εσωτερική αναδιάρθρωση του κρατικού τομέα.
- Η προώθηση μηχανισμών από μέρους του κράτους, μέσα από διεθνείς διαδικασίες, για τον έλεγχο των βραχυχρόνιων και κερδοσκοπικών μετακινήσεων κεφαλαίου.
- Η βελτίωση της ποιότητας των παραγωγικών συντελεστών, ιδιαίτερα του ανθρώπινου κεφαλαίου, ώστε να ενισχυθούν η ανταγωνιστικότητα, η απασχόληση, το πραγματικό εισόδημα και οι αναπτυξιακές ευκαιρίες.

δ1. Η προώθηση διαρθρωτικών αλλαγών στον ευρύτερο δημόσιο τομέα μειώνει την αναποτελεσματικότητα και τη σπατάλη, βελτιώνει το κόστος και την ποιότητα των υπηρεσιών, δημιουργεί προϋποθέσεις για επενδύσεις, εκσυγχρονισμό και βιωσιμότητα σημαντικών επιχειρήσεων και κλάδων απέναντι στους διεθνείς ανταγωνιστές.

- Η ισχυρή παρουσία του κράτους σε σημαντικούς τομείς της οικονομίας δικαιολογείται κατά κανόνα από το μονοπωλιακό τους χαρακτήρα, την ανάγκη προστασίας του πολίτη από κατάχρηση δύναμης και τη διασφάλιση κοινωνικών υπηρεσιών προς αυτόν.
- Οι μετοχοποιήσεις αφορούν τον τρόπο οργάνωσης των υπηρεσιών ώστε να βελτιωθούν, να αξιοποιήσουν αποδοτικότερα τους πόρους και να τονώσουν την αναπτυξιακή και κοινωνική αποτελεσματικότητά τους.

- Η εξυγίανση των ΔΕΚΟ δεν είναι πάντα εφικτή με τη διαδικασία της μετοχοποίησης. Η αναδιάρθρωση και εξυγίανση μέσα από επιχειρησιακά και αναπτυξιακά σχέδια και αναμόρφωση των εργασιακών σχέσεων στοχεύει στην ελάφρυνση του δημόσιου τομέα από μεγάλα ελλείμματα και στην αναβάθμιση της ανταγωνιστικής λειτουργίας τους.
- Οι ιδιωτικοποιήσεις αφορούν επιχειρήσεις και τομείς που υπόκεινται στις δυνάμεις του ανταγωνισμού. Το σύγχρονο κράτος αν θέλει να διασφαλίσει τον επιτελικό και στρατηγικό χαρακτήρα του, δεν μπορεί να συνεχίσει να λειτουργεί ως επιχειρηματίας ή έμπορος σε τομείς που μπορούν να εξυπηρετηθούν καλύτερα από τον ιδιωτικό ή τον κοινωνικό τομέα της οικονομίας.

ε. Στη νέα αποτελεσματική στρατηγική της απασχόλησης που φέρνει τις δυνάμεις της εργασίας στην πρώτη γραμμή της ανάπτυξης. Μεταξύ άλλων ο Πρωθυπουργός αναφέρεται στις ραγδαίες μεταβολές στον κόσμο της εργασίας, που απορρέουν από την παγκοσμιοποίηση, την κοινωνία της πληροφορίας και την τεχνολογική επανάσταση. Και επισημαίνει ότι:

- Η φτώχεια και ο κοινωνικός αποκλεισμός εντείνονται και συνυπάρχουν με την ευημερία και τον πλούτο. Η απειλή της κοινωνίας των 2/3 δεν έχει εξαλειφθεί. Η ανεργία παραμένει υψηλή, ιδιαίτερα μεταξύ των νέων, των γυναικών και των μακροχρόνια άνεργων.
- Για τους σοσιαλιστές δεν υπάρχει δημοκρατία και ανθρώπινη κοινωνία χωρίς την εργασία και το δικαίωμα του ανθρώπου σε αυτή παραμένει αναπαλλοτρίωτο. Οι άνεργοι δεν είναι αποδέκτες ελεημοσύνης ή παροχών, είναι ενεργοί πολίτες με δικαιώματα και υποχρεώσεις. Έχουν αξίωση απέναντι στο κοινωνικό σύνολο και το κράτος να τους εξασφαλίσουν τις προϋποθέσεις ώστε να αποκτήσουν πρόσβαση στην εργασία, αλλά έχουν και υποχρέωση να αξιοποιήσουν τις ευκαιρίες που τους παρέχονται για να εισαχθούν με συνθήκες αξιοπρέπειας στην παραγωγική διαδικασία.
- Για να αντιμετωπισθούν τα σημερινά επίπεδα ανεργίας στη χώρα μας απαιτείται μακρά περίοδος σταθερής και διευρυνόμενης ανάπτυξης. Ωστόσο από μόνη της αυτή δεν αρκεί. Χρειάζονται άμεσα πρόσθετα μέτρα, ενεργητικές πολιτικές για την απασχόληση, σε συνδυασμό με τις αναγκαίες νέες διαρθρωτικές ρυθμίσεις στην αγορά εργασίας.

Στη συνέχεια ο Πρωθυπουργός αναφέρεται διεξοδικά στο εθνικό σχέδιο δράσης για την απασχόληση και στις νέες κατευθυντήριες γραμμές της Ε.Ε. για τις Πολιτικές Απασχόλησης που αποφασίσθηκαν στο πρόσφατο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βιέννης.

στ. Στο νέο κοινωνικό κράτος ως προϋπόθεση για την ισχυρή και ευημερούσα κοινωνία. Ο Πρωθυπουργός αναφέρεται στις θεμελιακές

επιλογές στη βάση των οποίων συγκροτείται το νέο κοινωνικό κράτος και οι οποίες είναι οι ακόλουθες:

- Η κοινωνική πολιτική αποτελεί οργανικό στοιχείο της αναπτυξιακής διαδικασίας, είναι σύγχρονο αναπτυξιακό εργαλείο.
- Το δίκτυο ολοκλήρωσης κοινωνικής αλληλεγγύης προϋποθέτει ουσιαστικές μεταρρυθμίσεις στο ασφαλιστικό σύστημα. Βασικές αρχές της είναι 1) η αρχή της παραμονής του συστήματος υπό τον έλεγχο του δημοσίου, 2) η αρχή της καθολικότητας σε ό,τι αφορά το ελάχιστο δίκτυο κοινωνικής προστασίας για όλους τους πολίτες και την επέκτασή του με βάση την αρχή της επιλεκτικότητας προς τις πλέον ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού και 3) η εισαγωγή στοιχείων ανταποδοτικότητας στη βάση ανταποδοτικών σχημάτων κοινωνικής ασφάλισης.
- Η μετάβαση από την προνοιακή αντίληψη και πολιτική στην πολιτική κοινωνικής αλληλεγγύης είναι προϋπόθεση της συγκρότησης του νέου κοινωνικού κράτους.

ζ. Στη δικαιότερη διανομή του πλεονάσματος της ανάπτυξης υπέρ των ασθενέστερων κοινωνικών δυνάμεων και των φτωχότερων περιοχών. Αυτό προϋποθέτει:

- Την εξοικονόμηση πρόσθετων πόρων και τη δικαιότερη διανομή των υπαρχόντων.
- Τη δικαιότερη κατανομή των αποτελεσμάτων της αύξησης της παραγωγικότητας.
- Τη δικαιότερη κατανομή του πλούτου για το σύνολο της ανάπτυξης σε γεωγραφικό επίπεδο με ιδιαίτερο βάρος στις φτωχότερες περιφέρειες και περιοχές, μέσα από τον περιφερειακό σχεδιασμό του Γ' ΚΠΣ.
- Ένα σύστημα φορολογικής δικαιοσύνης και δικαιότερη κατανομή των βαρών.

Ως προς το τρίτο κεφάλαιο επισημαίνεται ότι:

α. Ο πολίτης βρίσκεται στο επίκεντρο της σύγχρονης δημοκρατίας και του κράτους δικαίου. Γίνεται αναφορά στην αποτελεσματική προστασία των ατομικών και συλλογικών δικαιωμάτων του. Επίσης στοχεύεται η θεσμική ολοκλήρωση της κοινωνίας ίσων ευκαιριών και αξιοκρατικών επιλογών.

- β. Η αποκεντρωμένη, σύγχρονη και δημοκρατική πολιτεία, καθώς και η αναβάθμιση του κύρους των αντιπροσωπευτικών θεσμών αποτελούν κεντρικούς πολιτικούς στόχους, που καθορίζονται από συγκεκριμένες προτεραιότητες:
- Τον εκσυγχρονισμό, τη διαφάνεια και τον έλεγχο του πολιτικού συστήματος και των κομμάτων που πρέπει να τεθεί σε νέα βάση και να ολοκληρωθεί.

- Την ενίσχυση του κύρους του Κοινοβουλίου και του βουλευτή με νέο περιεχόμενο ρόλων προσαρμοσμένων στις ανάγκες της σύγχρονης δημοκρατίας.
- Την αναβάθμιση των συνδικάτων, των ενώσεων, των επιμελητηρίων, κάθε συλλογική μορφή οργάνωσης στις πολιτικές και κοινωνικές εξελίξεις.

Ως προς το **τέταρτο κεφάλαιο** υπογραμμίζεται η αναγκαιότητα να δοθούν άμεσες και σαφείς απαντήσεις στα επείγοντα αιτήματα:

- Μιας πιο αξιοβίωτης καθημερινότητας στην κοινωνική ζωή.
- Της βελτίωσης της καθημερινής ζωής στην πόλη.
- Της αναβάθμισης της δημόσιας υγείας και της ολοκλήρωσης της μεταρρύθμισης του Εθνικού Συστήματος Υγείας.
- Της προστασίας του περιβάλλοντος και της οικολογικής ισορροπίας.

Τέλος, ως προς το **πέμπτο κεφάλαιο**, αναφέρεται στην αρχή ότι η Ελλάδα του 21ου αιώνα θα περάσει από το συμβολικό χρόνο 2004, το χρόνο των Ολυμπιακών Αγώνων. Στη συνέχεια γίνεται διεξοδική αναφορά σε θέματα παιδείας, κοινωνίας της πληροφορίας, πολιτισμού, αθλητισμού και νέας γενιάς.

Το κείμενο των θέσεων του Πρωθυπουργού τελειώνει με τη **νέα αντιστοίχιση κοινωνικών και πολιτικών δυνάμεων, την ανασύνθεση του ευρύτερου προοδευτικού χώρου και την αναγέννηση του ΠΑΣΟΚ.**

Μεταξύ άλλων ο Πρωθυπουργός υπογραμμίζει:

- Ένας νέος προοδευτικός κοινωνικός συνασπισμός οφείλει να έχει σταθερό μέτωπο απέναντι στις δυνάμεις του άκριτου κοσμοπολιτισμού, της αντιπαραγωγικής οικονομίας, του παρασιτισμού και της διαφθοράς.
- Σημαίνει ακόμη ότι τη βάση, τον πυρήνα του συνασπισμού αυτού εξακολουθούν να αποτελούν οι δυνάμεις της εργασίας, τα ασθενέστερα στρώματα του πληθυσμού, αυτές που υπήρξαν πάντοτε η ραχοκοκαλιά του ΠΑ.ΣΟ.Κ. Δηλαδή οι εργάτες, οι μισθωτοί, τα αγροτικά στρώματα, οι μικρομεσαίοι επαγγελματίες, οι άνεργοι, οι συνταξιούχοι. Απέναντί τους η πολιτική μας οφείλει να είναι ενισχυτική, διακριτή και συγκεκριμένη.
- Παράλληλα ο προοδευτικός κοινωνικός συνασπισμός διευρύνεται συνεχώς με τα νέα στρώματα που γεννά η νέα εποχή των επιχειρηματιών, των επιστημόνων της εξειδικευμένης εργασίας. Οι δυνάμεις αυτές μπορούν να συμβάλλουν αποφασιστικά στην παραγωγική ανασυγκρότηση και τον εκσυγχρονισμό του τόπου.

- Και βεβαίως, ο νέος συνασπισμός πρέπει να απευθυνθεί και να ενσωματώσει τις κοινωνικές δυνάμεις που αγωνίζονται για τα σύγχρονα αιτήματα που αφορούν την οικολογία, τον πολιτισμό, την παιδεία, το δίκτυο κοινωνικής αλληλεγγύης, την ισότητα, τα κοινωνικά προβλήματα της νέας γενιάς, την προστασία και την ασφάλεια του πολίτη, το περιβάλλον, ό,τι δηλαδή συνιστά την ποιότητα ζωής στον κόσμο του παρόντος και του μέλλοντος.

Ο Πρωθυπουργός αναφέρεται στη συνέχεια στη **μετατροπή της κοινωνικής πλειοψηφίας σε πολιτική δύναμη**, τονίζοντας ότι η μετατροπή της γίνεται με όρους κοινωνίας και αναγέννησης της πολιτικής και όχι με όρους νομείς και διαχείρισης εξουσιών. Αυτό -τονίζει ο Πρωθυπουργός- προϋποθέτει πολύ συγκεκριμένες επιλογές και κατευθύνσεις:

1. Στο επίκεντρο των στόχων μας βρίσκεται πάντοτε ο πολίτης και η ευημερία του, ο σεβασμός στην αυτονομία του, τη συμμετοχική του δύναμη, την ενεργό του δράση. Η νέα εποχή απαιτεί συλλογικά, κοινωνικά και πολιτικά υποκείμενα που δεν υποβαθμίζουν τον πολίτη σε «μάζα», ούτε τον χειραγωγούν. Μια νέα σχέση του ατομικού με το συλλογικό οφείλει να αποτελέσει τη βάση της συγκρότησης αυτών των υποκειμένων.
2. Οι διαχωριστικές γραμμές στην κοινωνία δεν προκύπτουν στο όνομα ιστορικών πολιτικών αντιπαραθέσεων, αλλά στην πραγματική βάση των στόχων της σύγχρονης ανάπτυξης. Δεν είναι πια αρκετά μια κοινωνία τυπικής συναίνεσης που εξαντλεί τον κοινωνικό της διάλογο στην διανομή της «πίτας» ανάμεσα σε παραδοσιακούς κοινωνικούς εταίρους. Πρέπει να εξοικειωθούμε με την ιδέα ότι η κοινωνία του σήμερα και του αύριο θα στηρίζεται σε μία ενσυνείδητη αναπτυξιακή συμμαχία αντιπαρατιθέμενων, ίσως, αλλά συμβατών συμφερόντων.

Ο νέος προοδευτικός κοινωνικός συνασπισμός οφείλει να αρθρώνει αυτή τη συμμαχία μέσα από ολοκληρωμένες συμφωνίες που συμπεριλαμβάνουν όλες τις όψεις της πραγματικής ανάπτυξης: την παραγωγική ανασυγκρότηση, την αύξηση της παραγωγικότητας, την εξωστρέφεια, την ανταγωνιστικότητα, την απασχόληση, το κοινωνικό κράτος, την ποιότητα ζωής.

Οι συμφωνίες αρθρώνονται σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό, ακόμη και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Στη βάση κατά συνέπεια των νέων διαχωριστικών γραμμών οριοθετούνται, κρίνονται και τελικά πραγματοποιούνται τα κοινωνικά, προοδευτικά και εθνικά μέτωπα και αντιστοιχούνται οι πολιτικές δυνάμεις.

3. Στην πρώτη γραμμή αυτής της οριοθέτησης βρίσκεται ο επανακαθορισμός του ρόλου της πολιτικής στο χώρο του ιδιωτικού και η κυριαρχία του κοινωνικού κριτηρίου της πολιτικής πράξης

απέναντι στο ατομικό ή το κρατικό. Η νέα σχέση της προοδευτικής πολιτικής με την κοινωνία και η αφετηρία της αναγέννησής της ξεκινά από τη συνειδητοποίηση ότι η στρατηγική πραγμάτωσης των στόχων της, δεν περνά πια κυρίαρχα μέσα από το κράτος, ούτε εξαντλείται σ' αυτό. Επιστρέφει στη βάση της παραγωγής και της καθημερινότητας του πολίτη για να απευθυνθεί σ' αυτόν στη δημιουργική του δύναμη, αυτενέργεια και πρωτοβουλία. Το κράτος έπαψε πια να υποθάλπει το όνειρο της ατομικής και συλλογικής καταξίωσης και ολοκλήρωσης. Χρειαζόμαστε κοινωνίες με ανεπτυγμένες όλες τις φυσικές, ανθρώπινες και παραγωγικές μας δυνατότητες, ικανές να αποφασίζουν και να ελέγχουν την ίδια τους την πορεία. Οι εξελίξεις της εποχής μας δίνουν όλες τις δυνατότητες γι' αυτό.

4. Στη βάση αυτής της κατεύθυνσης το διαρθρωμένο μαζικό κίνημα πρέπει να αναζητήσει το νέο του ρόλο και να ανασυγκροτηθεί. Συνδικαλισμός, αυτοδιοίκηση, νέα κινήματα και ρεύματα, μη κυβερνητικές οργανώσεις, ενοποιούν δυνάμεις και στόχους στα πλαίσια των ολοκληρωμένων συμφωνιών. Η κοινή δράση στα ευρωπαϊκά πλαίσια, η γενίκευση και υλοποίηση των αιτημάτων, η αλληλεγγύη και η συμπόρευση με τους ανέργους και τους οικονομικούς μετανάστες, έρχονται να τροποποιήσουν, να συμπληρώσουν το παραδοσιακό διεκδικητικό πλαίσιο. Ως ισότιμοι κοινωνικοί εταίροι έχουν πλέον γνώση και είναι υπεύθυνοι και ώριμοι συντελεστές της νέας ευημερίας, αλλά και της διαμόρφωσης των ευρύτερων πολιτικών και κοινωνικών εξελίξεων. Η σχέση των αντιπροσωπευτικών θεσμών (συνδικάτο-αυτοδιοίκηση-κοινωνικοί φορείς) τόσο με τα κόμματα, όσο και τις κοινωνικές δυνάμεις, πρέπει να επαναπροσδιοριστεί στη βάση της αυτονομίας και της μη υποκατάστασης. Σχέση που οφείλει να εγκαταλείψει τον άκριτο κομματισμό και την χειραγώγηση και να διαμορφώσει νέους όρους οργάνωσης και παραταξιακής δράσης.

Κατόπιν, ο Πρωθυπουργός αναφέρεται στο πολιτικό σύστημα και την ανασύνθεση του προοδευτικού χώρου, υπογραμμίζοντας τα εξής:

Το τέλος του ιστορικού κύκλου της μεταπολίτευσης με την αντίστοιχη διάταξη και ανάπτυξη των πολιτικών δυνάμεων που προκάλεσε, φέρνει στο προσκήνιο την πορεία του πολιτικού συστήματος, την αυθεντική αντιστοίχιση των κομμάτων και των κοινωνικών δυνάμεων και βεβαίως, επαναφέρει σε νέα βάση το αίτημα της ανασύνθεσης του ευρύτερου προοδευτικού χώρου.

Οι ανάγκες και οι μεγάλες προτεραιότητες της χώρας υπαγορεύουν ένα πολιτικό σύστημα που αναπτύσσεται και λειτουργεί σε συνθήκες αδιατάρακτης πολιτικής σταθερότητας, καθαρών και σύγχρονων κανόνων πολιτικών σχέσεων και επιδιώξεων και ολοκληρωμένη

δημοκρατική δομή που επιτρέπει την πιο αυθεντική έκφραση της λαϊκής κυριαρχίας. Ο συνδυασμός αυτών των θεμελιακών, για μας, παραμέτρων, οφείλει να διασφαλίζει σταθερή και ισχυρή Κυβέρνηση, αποτελεσματική και δημοκρατική λειτουργία.

Αρνούμαστε να αποδεχθούμε τις συμπληγάδες δύο υπαρκτών κινδύνων:

- την ενσωμάτωσή μας σε ένα σύστημα σχέσεων και εξουσιών που καθιστά τον «δικομματισμό» δύο μεγάλων πόλων που εναλλάσσονται στην διακυβέρνηση μια απλή διαχείριση και νομή της εξουσία, που ελέγχεται από εξωθεσμικά οικονομικά ή πολιτικά κέντρα.
- την πολυδιάσπαση και τον κατακερματισμό των υπαρχόντων σχηματισμών που οδηγεί στην «ιταλοποίηση» της πολιτικής ζωής και σε τεχνητές πλειοψηφίες κορυφής μιας αδύναμης και ατελέσφορης εξουσίας. Δεν νομίζουμε ότι οποιαδήποτε παρόμοια προοπτική ανταποκρίνεται στις ανάγκες της χώρας και τώρα και στο μέλλον. Το εκλογικό σύστημα στις πάγιες αρχές και διατάξεις του πρέπει να διασφαλίζει την κατά το δυνατόν αναλογικότερη εκπροσώπηση αλλά και να αποφεύγει τους δύο αυτούς κινδύνους.

Δεν έχουμε, για λόγους αρχής και ιδεολογίας, την ψευδαίσθηση ότι ο νέος προοδευτικός κοινωνικός συνασπισμός ταυτίζεται με ένα-κόμμα. Είναι πολύ ευρύτερος. Ούτε ότι οι κοινωνικές δυνάμεις είναι αμετάκλητα προοδευτικές ή συντηρητικές και «ανήκουν» σε ένα κόμμα. Πολύ περισσότερο που στις σύγχρονες κοινωνίες η έκφραση των νέων διαχωριστικών γραμμών στο πολιτικό επίπεδο επανατοποθετεί σε νέα βάση την έννοια και την αντιπαράθεση του συντηρητικού με το προοδευτικό. Άρα δεν είμαστε κατά των συνεργασιών αρκεί να εκφράζουν ώριμες συγκλίσεις σε επίπεδο στρατηγικής και διακυβέρνησης και όχι μόνο και μόνο την επιδίωξη για νομή της εξουσίας.

Είναι φανερό ότι αναγνωρίζοντας την ανάγκη ανασύνθεσης του ευρύτερου προοδευτικού χώρου της ελληνικής αριστεράς, πρέπει να μιλήσουμε για μια βαθιά κοινωνική διεργασία την οποία διευκολύνει ο άμεσος και ουσιαστικός διάλογος στην κορυφή και όχι απλώς πολιτική διαπραγμάτευση κατανομή εξουσιών.

- Μια τέτοια ανασύνθεση απαιτεί να δώσουμε τέλος στην ιστορική εποχή που οι σχέσεις των κομμάτων κυριαρχούνται είτε από τον «δικομματικό ηγεμονισμό» είτε από τα «κόμματα - μπαλαντέρ». Και να ανοίξουμε ένα νέο ιστορικό κύκλο - προγραμματικών συγκλίσεων που προκαλούν τις κυβερνητικές συμπράξεις, δεν έπονται αυτών, και επαναθεμελιώνει το προοδευτικό μέτωπο απέναντι στο μέτωπο της συντήρησης.
- Ο μόνος δρόμος για μας είναι μια πολιτική «ανοιχτών θυρών» χωρίς ηγεμονισμούς και προαπαιτούμενα με στόχο ουσιαστικές συγκλίσεις στον ευρύτερο χώρο της κεντροαριστεράς πάνω στα μεγάλα

προβλήματα του τόπου, με προγραμματικές και πολιτικές συμφωνίες που διαμορφώνονται ανάμεσα σε κόμματα, κινήσεις πολιτών, παρατάξεις και χώρους από μηδενική βάση.

Τέλος, ο Πρωθυπουργός διατυπώνει τις σκέψεις του για την **αναγέννηση του ΠΑΣΟΚ**, επισημαίνοντας τα ακόλουθα:

Το ΠΑΣΟΚ του 21^{ου} αιώνα έχει το ηθικό και πολιτικό χρέος να αναλάβει την πολιτική διεύθυνση του νέου προοδευτικού κοινωνικού συνασπισμού και να εκφράσει τον κεντρικό πολιτικό κορμό της ανασύνθεσης του προοδευτικού χώρου. Η αναγέννησή του ως πολιτικού σχηματισμού, ιστορικό αιτούμενο περισσότερο από μια δεκαετία, γίνεται σήμερα συνώνυμη της νέας ενότητας, της ανανέωσης, της νίκης και της προοπτικής του.

Ένα αναγεννημένο ΠΑΣΟΚ δεν μπορεί να είναι «κόμμα μαζών» ή «κόμμα αξιωματούχων», αλλά σχηματισμός αυτόνομων και ενεργών πολιτών.

Σχηματισμός που:

- κατοχυρώνει τη νέα αυτονομία του απέναντι στην διαπλοκή συμφερόντων και σχέσεων όπως αυτά διαμορφώνονται σήμερα ~
- οικοδομείται σε συνθήκες πολιτικής ενότητας και σύνθεσης και όχι ως άθροισμα τάσεων ή προσωπικών στρατηγικών
- οργανώνεται πάνω στην αρχή της άμεσης δημοκρατίας με την επιστροφή του στην κοινωνία
- αντιστοιχεί με τις κοινωνικές, αναπτυξιακές και παραγωγικές ανάγκες της χώρας
- ενοποιεί και συνθέτει τα επί μέρους κοινωνικά αιτήματα και υποκείμενα
- επαναφέρει την πολιτική στο προσκήνιο ως προωθητική και ζωογόνα δύναμη προόδου και προσφοράς, ως έκφραση μιας νέας συλλογικής κινητοποίησης και δράσης
- αποκεντρώνει και κινητοποιεί κάθε μορφής εξουσία τόσο στον τύπο της διακυβέρνησης και της λειτουργίας του κράτους, όσο και στο εσωκομματικό πεδίο.
- Ένα αναγεννημένο ΠΑΣΟΚ είναι κόμμα σύγχρονος θεσμός, ολοκληρωμένος κυβερνητικός σχηματισμός, κίνημα ενεργών πολιτών.